

Beszámoló a 7. Tolmácsok és Fordítók Országos Szakmai Fórumáról

A 7. Tolmácsok és Fordítók Országos Szakmai Fórumát 2015. augusztus 27. és 28. között rendezték meg Budapesten a Talentum-Debreceni Szolgáltató Bt. szervezésében. A megnyitó beszédet Fáber András (BME, Tolmács- és Fordítóképző Központ) tartotta. Ezt követte Fischer Márta (BME, Idegen Nyelvi Központ) *Kis nyelvek – fordítás – Európai Unió* című előadása, amelyben rámutatott a területen használatban lévő megnevezések kavalkádjára. Nehezen meghatározható a *kis nyelv* kifejezés, és talán nem is célravezető alkalmazni, hiszen attól függően, hogy milyen szakterületet képviselünk, a létező elnevezések kapcsán felmerülhetnek bennünk az alábbi kérdések: Mi szerint kis nyelv? Az adott nyelvet beszélők száma szerint, a nyelv oktatásban betöltött szerepe, az adott nyelv hivatalos státusza szerint, vagy a fordítás szempontjából? Esetleg az anyanyelvi beszélők vagy a szóban forgó nyelvet idegen nyelvként beszélők száma szerint? Az előadó megemlített olyan alapfogalmakat, mint *ritka nyelvek*, *kevésbé gyakran oktatott/beszélt/használt/fordított nyelvek*, *LWULT (Less Widely Used and Lesser Taught Languages)*, *közösségi nyelvek*, *domináns vagy hivatalos státusszal nem rendelkező nyelvek*, *migráns nyelvek*, *regionális és kisebbségi nyelvek*, *területhez nem köthető nyelvek (vándor nyelvek)*, valamint *jelnyelvek*. Mindezen terminológiai kérdések a fordítók is

kérdés elé állítják. Mi lehet például az angol *additional languages* megfelelője? *Addicionális nyelvek* vagy talán *nem domináns nyelvek*? A fent említett terminológiai kérdéseket ezért annak tükrében is érdemes elemeznünk, hogy tudjuk: minden egyes nyelv mögött más-más fogalmi struktúra húzódik meg. Konklúzió: a *kis nyelv* relatív fogalom.

Somló Ágnes (PPKE, Angol-Amerikai Intézet) *A műfordítás-oktatás tapasztalatai* című előadásában hangsúlyozta: a műfordítás az egyes nemzetek által meghatározott kép arra vonatkozóan, mit hoznak be a külvilágról. Az általunk ismert „világirodalom”, a műfordítás-irodalom valójában egyfajta nemzeti válogatás a világ más nyelveken született irodalmi alkotásaiból. Az előadó kiemelte, hogy a műfordítónak rendkívül nagy szerepe van a kultúrák közvetítésben (példaként említette, hogy Shakespeare idejében nem létezett volna a szonett Angliában, ha valaki nem fordítja le Petrarca szonettjeit egy évszázaddal azelőtt). Előadásának második részében bemutatta, mely szintekre bontva érdemes oktatni a műfordítást (rövid elméleti oktatás, műfordítási gyakorlatok, fordítás, szerkesztés, műfordítás-kritika), illetve kiemelte, hogy minden fordító, de különösen a műfordító számára elengedhetetlen a stílus és a különböző nyelvi rétegek biztos használata. Konklúzióként elmondta, hogy nem talált eddig tudományos magyarázatot annak leírására, miként válik egy fordító műfordítóvá, a képzés és a sok gyakorlás nyomán azonban egyszer csak elérkezünk egy minőségi váltáshoz, melynek következtében megtörik a csend, majd váratlanul megjelenik a fordító hangja – ez a jele tehát annak az alkotó tehetségnek, mely a műfordító sajátja.

Szirmai Éva (SZTE JGYPK, Felnőttképzési Intézet) *Interkulturális (verbális és nem verbális) kommunikáció* címmel adott elő. Az előadó a tömegkultúra dicsérete, a kulturális vak-ság és intolerancia, valamint a kulturális imperializmus, a tömegkultúra egyetemessége és a globális anyanyelv fogalmainak meghatározásán keresztül, gyakorlati példákkal (tanmesék), provokatív módon mutatott rá a kölcsönös elfogadás szükségességére, hiszen a kultúrák nem feltétlenül hasonlíthatók össze*, ahogy nem léteznek felsőbbrendű kultúrák sem (Huntington 1998 alapján). Sokkal inkább a megértésen és a kölcsönös elfogadason keresztül vezet az út. A 20. századra, és különösen a 21. századra leginkább a kulturális vak-ság jellemző, azonban nincs mitől félnünk, ha teret engedünk az egyes kultúrák megismerését célzó kíváncsiságunknak, kizárjuk a sztereotípiákat és a tömegtájékoztató által közvetített információkat. Szirmai ezt követően azt a dilemmát vizsgálta, hogy létezik-e közös kulturális tapasztalat (kulcs-szavak: *vándorműfajok, modern mítoszok, közszolgálati szappanopera, kommercializmus, tömegkulturális üzenet, anime, rejtett utalások, behálózva: globális tömegkultúra*).

Gál-Berey Tünde (Villámfordítás, Transzfészek) előadásának *Zseniális fordítók és fordítá-sok* volt a címe. A gyakorlat és a tudomány között meghúzóódó szakadék csökkentését célzandó az előadó kompetenciamodelleket vetett össze a gyakorlattal oly módon, hogy fordítókat vont be egy erre a célra kialakított projektbe. Az előzményekhez hozzátartozik, hogy a tapasztalatok azt mutatják: a hazai szakmai kommunikáció főként a hiányosságokra koncentrál. Az előadó külföldi példákat hozott a fordító „szeretésére”, valamint beszélt a zseniális fordítók zseniális húzásairól. Pozitív szemléletű előadásának összegzőeképpen elmondta, a teljes-ség igénye nélkül az alábbi kompetenciák szükségesek a hatékony fordítói tevékenységhez: teljesítmény (a mennyiség mint egyfajta kompetencia), rugalmasság, kreativitás, zsenialitás, empátia (egyrészt nekünk az adott fordítás talán csak „egy az ezer közül”, a megrendelőnek azonban fontos, másrészt a szöveg irányában is empátiát kell tanúsítanunk, kötelesek vagyunk hűek maradni a szöveghez még abban az esetben is, ha nem értünk egyet annak tartalmával/

* Geert Hofstede nagy hatású holland szociálpszichológus kultúrák összehasonlítását célzó modellje alapján.

stílusával), megrendelői szempontok beépítése, technológia, szakmai tudatosság, a szakmai kommunikáció tudatossága.

Teszler István (szakfordító, tolmács) *Külföldi tolmácsolás – Naprakész tájékozottság* című előadásában a tolmácsbevetéseket megelőző felkészülés fontosságát hangsúlyozta (sajtókövetés, minisztériumok honlapjain történő tájékozódás). A tolmácsnak rendszeresen figyelemmel kell kísérnie az aktualitásokat magyar és idegen nyelven egyaránt, hiszen így egyrészt tárgyi tudásra tehet szert, másrészt megismeri az újonnan megjelenő szakkifejezéseket. A tapasztalatok rámutatnak a tolmácsképzésben részt vevő hallgatók e téren megfigyelhető hiányosságaira. „A váratlan szituációkat kizárólag felkészüléssel tudjuk áthidalni” – mondta el Teszler hozzátéve, hogy ebben az értelemben a jó tolmácsot állandó kíváncsiság is jellemzi.

Fáber András *A tolmács személyisége, a tolmácsolás pszichológiája* című prezentációjában az alábbi kérdésekre adott választ: Milyen a jó tolmács? Milyen a jó fordító? Lesz-e, vagy születik? Mi mennyire fejleszthető? Fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy az ún. tolmácsolás nem lehet túl nagy, sem túl kicsi, legyen tehát pont jó! A jó tolmács megfelelő háttérismertekkel rendelkezik, melyek azonban nem kerülhetnek be a produkciójába. Hihetetlenül erős frusztrációtolerancia, jó ember- és életismeret jellemzi, illetve „egyszerre nagyon érzékeny és nagyon érzéketlen”. Emellett fontos egyfajta „vagányság”, és ezzel párhuzamosan tolmácsolás során természetesen elengedhetetlen egyfajta szakmai alázat is. A számos képességen és készségen kívül – ezeket egyébként az elméleti szaktudomány és a gyakorlati képzés folyamatosan vizsgálja –, amelyek átlagon felüli megléte és folyamatos fejlesztése feltétlenül szükséges a magas színvonalú tolmácsoláshoz, az emberi és professzionális minőség végső soron ebben a szakmában is erkölcsi kérdés. Hérakleitosz ógörög filozófus ezt két és félezer évvel ezelőtt máig ható érvénnyel így foglalta össze: „Éthosz anthropo daimón” („Az ember sorsa a jelleme”).

Felekne Csizmazia Erzsébet (ELTE, Fordító- és Tolmácsképző Tanszék) *Blattolás a nyelvi közvetítők gyakorlatában* című előadásában a blattolás fogalmának meghatározását (tömörítés? értelem megragadása? szóbeli fordítás? fordítás? tolmácsolás?) követően elmondta: a műfaj a szinkrontolmácsoláshoz hasonlóan széles körű felkészültséget és szakmai jártasságot követel a tolmácsolástól. A blattolás a fordítás világában is ismert, az előadó megfigyelései szerint azonban a fordítóirodák nem kínálnak blattoláson alapuló szolgáltatást – jóllehet ez igen költséghatékony megoldás lenne. A blattolás nehézségeit elemezve elmondta: blattolás közben a tolmács figyelembe veszi az adott kommunikációs helyzetet, a fordítandó szöveg műfaját, a hallgatóság elvárásait, tájékozottsági szintjét, valamint annak kulturális hátterét. Előadása második felében a műfajt azon keresztül határozta meg, hogy beazonosította azokat az elemeket, amelyek alapján az közelebb áll a tolmácsoláshoz, illetve azokat, amelyek inkább a fordítás kategóriájába sorolják (az input vizuális csatornán érkezik? van visszakérdezési lehetőség? csak az explicit módon kódolt információkra támaszkodunk? a forrásnyelvi szöveg maradáno? lexikai interferencia jelenléte? szóbeli közvetítés? korrekció lehetősége? segédeszköz-használati lehetőség? fonológiai interferencia jelenléte? output?). Ezt követően elemezte, hol kerülhet sor blattolásra (berefencia, tárgyalás, uniós intézmények ülései, bíróság, audiovizuális média, önképzés, bemelegítés), majd zárásképpen beszámolt a műfaj előfordulását célzó kutatási eredményeiről.

Kisfaludy Zoltán (jogász, Idea Fortis, az Offi korábbi vezérigazgatója) már *A magyar állami fordításügy aktuális kérdései* című előadása elején kimondta, hogy a magyar állami fordításügy tekinthető a magyar jogrendszer „egyik állatorvosi lovának”. Beszámolt a hiteles fordítás hatályos jogi szabályozásairól. Kiemelte, amellett, hogy a hiteles fordítói tevékenység meghatározása következetlen volt az elmúlt évtizedekben, a „tágabb jogi környezet is elég za-

varos”. Hangsúlyozta, hogy a jelenlegi helyzet gyakorlatilag egyik félnek sem előnyös, emiatt rengeteg kérdést vet fel. Konklúzióként a „Hogyan tovább?” kérdésre válaszolva hozzátette: elképzelhetőnek tartja, hogy a mostani rendszer hatályban marad, ebben az esetben azonban rendet kell teremteni a szabályozásokban (többek között tisztázni szükséges, hogy a hiteles fordítói tevékenység gazdasági vagy közhatalmi jellegű tevékenységnek minősül-e). A hites/hiteles fordítói kamara létrehozásával kapcsolatban hangsúlyozta, hogy jelenleg minden bizonnyal a kormányzati szándék is hiányzik az ügyben, nyitva hagyva a kérdést, vajon érett-e a szakma a hiteles fordítói rendszer bevezetésére.

Varga Emília (jogász, szakfordító) *Bírósági/hatósági tolmácsolás* című prezentációja elején hangsúlyozta, hogy a bírósági/hatósági tolmácsolás elsősorban nem nyelvi közvetítés, hanem szakértői tevékenység, majd felhívta a figyelmet a bírósági tolmács szakértői státuszából adódó visszasságokra. Elmondta, a jogászok általában arra panaszkodnak, hogy a tolmácsok nem ismerik a jogi szakkifejezéseket és az azok mögött meghúzódó jogi tartalmat, illetve nehezményezik, hogy sokszor nyelvtanárok öltik magukra a tolmács szerepét. Meggyőződése, hogy a bírósági/hatósági tolmácsolás célzott szakértelmet igényel, és bár nem mindig jogi szövegek tolmácsolásáról van szó, az idegen nyelvre történő tolmácsolás esetében ez általában elmondható, hiszen abban az esetben jogkövetkezmények hangoznak el (a tolmácsnak a magyar jogrend mellett tehát a célország jogrendjét is alaposan ismernie kell). A tolmács munkáját nagyban megnehezíti, hogy előzetesen nem tud felkészülni (az első „bevetés” előtt szinte soha), kizárólag az idézésből derül ki számára a meghallgatás központi témája. Hazánkban tehát a tolmácsok jelenleg önképző módon készülnek fel az ilyen jellegű megbízásokra.

W. Farkas László (konferenciatolmács) harmadik éve ad elő a Tolmács fórumon, kincses-tára évről évre bővül. *Tolmácsbakik, félrefordítások 3.* című előadásában konkrét példákon keresztül mutatott rá a felelősségteljes tolmácsolás fontosságára, melynek olykor-olykor csorbát ejtethet a kulturális hiányosság, valamint a „pongyolaság”. Emellett hangsúlyozta, hogy egy-egy megbízás alkalmával a tolmács viselkedése is rengeteget nyom a latba.

Guessoum Krisztina (jeltolmács) *Siketvak személyeknek tolmácsoló jelnyelvi tolmács munkája* címmel tartott előadást. Rövid bevezetést követően kitért az ideális jelnyelvi tolmács ismérveire: az ideális jelnyelvi tolmács csodálatosan jelel, anyanyelvén bő szókinccsel rendelkezik, középkorú, élt már külföldön, tapasztalta a kétnyelvűséget, az életből merít, ezenkívül beszél legalább egy idegen nyelven. A jelnyelvi tolmácsok sokkal több területen dolgoznak, mint a nyelvi közvetítést végző tolmácsok (zenés előadások színpadon történő tolmácsolása, bírósági/rendőrségi tolmácsolás, televíziós tolmácsolás, ahol a jelnyelvi tolmács is látszik munkavégzés közben, videós tolmácsolás, videórelé-szolgáltatások, színház, iskola, templomi esküvő stb.). Az előadó a jelnyelvi tolmácsolás és a jelnyelvi tolmácsképzés történetének bemutatásával folytatta. A siketvak személyekkel dolgozó jelnyelvi tolmácsok munkája rendkívül összetett – ne feledjük, hogy a tolmács siketvak személyek esetében sokszor személyi segítő is egyben. A siketvak személyek által használt különböző nyelvek és nyelvi modalitások további kihívásokat jelentenek. Konklúzióként elmondta: a jelnyelv teljes értékű nyelv, mivel rendelkezik nyelvtani rendszerrel (bár ez a rendszer különbözik a beszélt nyelvek nyelvtanától, megfelleltethető azokkal), nem csak gesztusok vagy egyfajta „mutogatások” összessége.

Ezt követően került sor a kérdések-válaszok szekcióra, melynek központi témái a következők voltak: kamara, hites/hiteles fordítás, visszasságok, megoldási javaslatok.

A fórum második napját Szaffkó Péter (egyetemi docens, a Debreceni Egyetem Tolmácsvizsga Központ és a Debreceni Nyári Egyetem igazgatója) nyitotta meg. Az első előadást Bozai Ágota (műfordító) tartotta *A fordító magányossága* címmel. Bozai szerint a műfordító valójában csak a fizikai térben magányos, hiszen több fórumon is kérhet szakmai segítség-

get (műfordítók honlapja, fordítók belső Facebook-csoportja). Az előadó a fordító pszichikai terhelésének, avagy a „szöveg packázatainak és mellékhatásainak” kérdéskörével folytatta. Függetlenül a szöveg típusától elmondható, hogy a hónapokon keresztül fordítandó szöveg megviseli a fordító pszichéjét. Ez magyarázza azt is, hogy a műfordító sosem pihen, minden pillanatban frappánsabbnál frappánsabb megoldásokon töri a fejét. A műfordításban valóságos kincsesbányának minősülnek a fáradság okozta elütések, a freudi félreolvasások (*őszinte részvényem, lómuzin, könyvbe lábadt szem, Agyarország*). Ezeket a műfordító elraktározza, és a megfelelő pillanatban beveti, hiszen a kreatív írás lényege az, hogy a hibaforrásokat értelmes információkként tároljuk el.

Egyszóval mi kell a fordítónak? Sokoldalú tudás, játékoság, nyitottság, humor, figyelem, monotóniatűrés, kreatív nyelvi elemek (szándékos normasértés), valamint a nem releváns ingerek szelektálása (vigilancia). Nagy játékeret ad a hangok felcserélése, kihagyása, betoldása, vagy akár a szóhatárelmosás. Ezenkívül a fenti készségeket folyamatosan csiszolni kell, hiszen GYAK OR LAT teszi a mestert és az inast is (gyakorlat eszi). Avagy mi kell a kreatív fordításhoz? Ismeret-erjesztés. Konklúzió: Éljen es virágozzék a nyelvi relativizmus!

Varga Ágnes (szoftverfejlesztő, Kilgray Kft.) *Gúzsba kötve? – Fordítóprogramokkal segített fordítás* címmel tartott előadást. A fordítástámogató szoftverek használata kapcsán elhangzott, hogy nem érdemes állandóan szembemennünk az árral, a „magányos hősök a technológia ellen” hozzáállás ugyanis túl sok energiánkat emésztene fel. Tény, hogy az ember nehezen változtat már kialakult szokásain, ne tévesszük azonban szem elől, hogy az idő nagy érték, különösen ebben a szakmában, ahol a munkát kijelölt határidőkre szállítják. Az előadó szerint minden fordítónak érdemes időt szánnia a CAT-eszközökkel segített fordítás megtanulására, hiszen „erre megy a világ”, ezt kéri a szakma. Néhány gyakran emlegetett, elhanyagolható apró negatívum ellenére (a szöveg fel van szabdalva – hiányzik a kontextus, elkényelmesedtől való félelem – sok mindent megcsinál helyettünk a számítógép) a CAT-eszközök használata szabadságot ad, megszabadít az unalmas ismétlődésektől és a szöveg formátumából adódó kötöttségektől, segít a terminológia használatában, áttekinthetővé teszi a fordítandó szöveget (a forrás- és célszöveget egyszerre látjuk), csökkenti a hibák előfordulását számokat tartalmazó forrásszövegekben, nehezen kezelhető formátumok esetén lehetővé teszi, hogy csak a szövegre koncentrálhassunk, és ami a legfontosabb, használatukkal időt takarítunk meg. Ne feledkezzünk meg ezeken kívül a gépeléskönnyítés opcióról, a fordítómemória tényéről, a csoportos fordítás lehetősége kínálta előnyökről és a tényről, hogy a szóban forgó eszközökkel a munka kiosztása és nyilvántartása is vitathatatlanul könnyebb lesz.

Zachar Viktor (ELTE, Fordító- és Tolmácsképző Tanszék, egyetemi adjunktus) *A lektor és a fordító kapcsolata* című előadásában három szerző (Horváth Péter Iván, Robin Edina, Mohácsi-Gorove Anna) művén keresztül nyújtott betekintést a lektorálás világába. Kitért a lektorálás paramétereire, folyamatára, tipológiájára, a lektori kompetenciákra, valamint a fordító és a lektor kapcsolatára. Felhívta a figyelmet továbbá arra, hogy a lektornak mindenképpen célszerű fordítóként is tevékenykednie, hiszen ellenkező esetben leszokik a fordítói gondolkodásról, és ez bizony sok esetben öncélú javításokhoz vezethet. A jó lektor anyanyelvi beszélő, az adott téma szakembere, nem alkot új szöveget, ideális esetben csak módosítja a fordító által elkészített fordítást, tudatosan határoz, döntéseit érvekkel támasztja alá, javítja a tartalmat és a terminológiát, illetve a nyelvi megfogalmazást és a stílust (kerüli azonban az ún. preferenciális javításokat). Bár sokszor nehéz megtalálni az arany középutat a lektorálás és a túljavítás között, érdemes szem előtt tartanunk, hogy a fordító és a lektor számára is a forrásnyelvi hűség és a célnyelvi megfelelés a fő szempont. A jó lektor rendelkezik pedagógiai érzékkel, empátiával és természetesen tapasztalattal. Ebben a felállásban tehát a lektor

és a fordító között partneri viszony van, a lektor a fordító mentora (nem ellenfele!). A lektor feladata kiemelni a fordító jó megoldásait is, mert így az bátorításként és nem kritikaként éli meg a javasolt javításokat. Fontos, hogy a fordító elfogadó magatartást tanúsítson, ne legyen elutasító a lektor javaslataival szemben, hiszen a kettejük közötti munka csak így lehet hatékony. Az előadó szerint sok probléma megelőzhető lenne az anonimitás feloldásával (lektor/fordító hanyagsága/rossz kapcsolata, kapcsolatfelvétel lehetetlensége).

Schaffler György (konferenciatolmács, szakfordító, az MFTE tagja) *Még egyszer a kamaráról* című előadásában bemutatta a fordítás és tolmácsolás történetét az 1990-es éveket megelőző időszakról kezdve. A Magyar Fordítók és Tolmácsok Egyesülete 1989-ben jött létre. Az 1990-es években a frissen megalakult társadalmi szervezetekben, így az MFTE-ben is éles viták zajlottak a jövő alakulásáról: a társaság egyik fele szakszervezetben gondolkodott, másik fele kamarát szeretett volna létrehozni. Ezzel párhuzamosan a piacon is alapvető változások következtek be, hiszen az 1990-es évek első harmadában megindult Magyarország tájékozódása az Európai Unióval kapcsolatban, megkezdődtek a jogharmonizációs fordítások, így a hatalmas munkamennyiség következtében közvetítő ügynökségek jelentek meg, melyek magukra vállalták a fordítások „menedzselését”. Ezt követően kiéleződött a harc a piac felosztásáért, majd új erőre kapott a kamara létrehozásának szükségessége körüli vita. A Magyar Vadászkamara példáját kiemelve az előadó elmondta: igenis vannak hazánkban ma olyan szakmák, melyek képesek arra, hogy saját érdekeik védelmében kamarát hozzanak létre, hangsúlyozva, hogy a kamara olyan jellegű köztestület, mely állami/közhatalmi célok és funkciók átvállalásának érdekében jön létre. Schaffler szerint érdemes lenne más európai országok példáját követnünk, és az elmúlt húsz év kudarcait leküzdve végre létrehoznunk a sokat emlegetett kamarát. Az előadó továbbá fontos momentumként említette a 2013 decemberében az MFTE és a PROFORD által aláírt együttműködést, melynek útra bocsátása jelzi: a húsz éve fennálló bizalmatlanság szerencsére gyengülni látszik. A kamara létrehozása kapcsán további nélkülözhetetlen lépésként megjelölte a politikai szándék szükségességét, rámutatva arra, hogy bár a 2015-ös konferenciára is meghívták az illetékes minisztérium képviselőjét, a felkérésre sajnos nem érkezett válasz.

Bálint András (közgazdász, a fordit.hu alapítója) *Szabadúszó-marketing* című előadásába a játékelméletet és a klasszikus fogolydilemmát emelte be, és állította azokat párhuzamba a fordítói piaccal. Közös elemként megjelölte az árversenyt, a nem fizetés és a rossz minőség kockázatát – amennyiben a résztvevők nem találják meg a példa megoldását, azaz az egyensúlyi pontot. Az előadó *A közlegelők tragédiáján* (Hardin 1968) keresztül mutatott rá arra, hogy a fordítói piac párhuzamba állítható egyfajta rövidre rágott fűvű közlegelővel, melyben szintén léteznek csapdahelyzetek, ígéretes árak, túllícitálás, valamint az erőforrások is végesek (megrendelői bázis). Mindkét példában rámutatott arra, hogy az egyetlen megoldás az összefogás, és a külső szabályozás nem vezethet eredményre. Kiemelte továbbá az innováció fontosságát, mely nélkül a piac elsorvadna, hiszen innováció nélkül nem tartható fenn a versenyképesség. Az analógia mentén rámutatott a piac túltelítettségére: jelenleg a „16. tehénnél járunk”, azaz már az innovatív piaci szereplők esetében is az árak csökkenése tapasztalható. Talán az alapvető kérdések végiggondolása mentén (ki küldött be tehenet? mennyit küldött be? mennyire taksálható a közösséget ért kár? hogyan büntessük a szabályszegést? büntessük-e? ki legyen a bíró? ki kapja a pénzt? mi a legjobb megoldás?) célravezető lenne önkéntes egyensúlyra törekednünk a fordítói piacon, hiszen a példák egyetlen megoldása nem más, mint a kooperáció, melynek előfeltétele az egyensúlyi pont megtalálása. Az összefogás alapfeltételei az átláthatóság növekedése, a tudásátadás, valamint az innováció megóvása. Közös célunk a globális piacon versenyképességünk megőrzése, így az innovációt nem korlátozhatjuk újabb és újabb szabályozással.

Az előadásokat kérdés-válasz szekció követte. A konferencia zárásaként szituációs gyakorlatokat tartottak kezdő tolmácsoknak a jelenlévő szakemberek közreműködésével és Szaffkó Péter irányításával.

Köszönet a szervezőknek a tartalmas konferenciáért, valamint a hallgatóságnak az aktív részvételért.

Beták Patrícia

IRODALOM

Hardin, G. (1968): The tragedy of the commons. *Science* 162/3859, 1243–1248.

Huntington, S. P. (1998): *A civilizációk összeesése és a világrend átalakulása*. Ford.: Pusztai Dóra – Gyászity Mila – Gecsényi Györgyi. Budapest: Európa Könyvkiadó.

A XXI. évfolyam 2–3. számának szerzői

- BETÁK PATRÍCIA, Budapest Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Idegen Nyelvi Központ, Budapest (betak.patricia@nyi.bme.hu)
- BUDAI LÁSZLÓ, Eszterházy Károly Főiskola, Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Eger (drbudailaszlo@freemail.hu)
- C. VLADÁR ZSUZSA, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Budapest (vladar.zsuzsa@btk.elte.hu)
- CSATLÓS KRISZTINA, Szolnoki Főiskola, Idegen Nyelvi Tanszék, Szolnok (csatlos@szolf.hu)
- CSETNEKI SÁNDORNÉ BODNÁR ILDIKÓ, Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Modern Filológiai Intézet, Alkalmazott Nyelvészeti és Fordítástudományi Tanszék, Miskolc (ildikobodnar@gmail.com)
- DOMINKA EDE, Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nyelvtudományi Doktori Iskola, Pécs (ededominka@gmail.com)
- HARDI JUDIT, Kecskeméti Főiskola, Tanítóképző Főiskolai Kar, Idegen nyelvi és Továbbképzési Tanszék (hardi.judit@tfk.kefo.hu)
- KÁRPÁTI LÁSZLÓ, Eszterházy Károly Főiskola, Neveléstudományi Doktori Iskola, Eger (thanatos300@gmail.com)
- MEDGYES PÉTER, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Angol Nyelvpedagógia Tanszék, Budapest (pmedgy@gmail.com)
- MOLNÁR MÁRIA, Árpád Fejedelem Gimnázium és Általános Iskola, Pécs (molnar0430@gmail.com)
- POÓR ZOLTÁN, Nyugat-magyarországi Egyetem, Apáczai Csere János Kar, Neveléstudományi és Szociális Képzési Intézet, Győr (poor.zoltan@atif.hu)
- PORKOLÁB ÁDÁM, Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nyelvtudományi Doktori Iskola, Pécs (adam.porkolab@gmail.com)
- RODEK-BEGELLA ANNAMÁRIA, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nyelvtudományi Doktori Iskola (begella.annamaria@gmail.com)
- ROHONYI BORBÁLA, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Fordítástudományi Doktori Program (brohonyi@yahoo.com)
- SOPRONI ZSUZSANNA, International Business School, Budapest (zssoproni@ibs-b.hu)
- TERTS ISTVÁN, Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nyelvtudományi Tanszék, Pécs (terts@nyi.bme.hu)
- TÓTH ZSUZSA, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Angol–Amerikai Intézet, Piliscsaba (toth.zsuzsa98@yahoo.com)

A *Modern Nyelvoktatás* alkalmazott nyelvészeti és nyelvpedagógiai folyóirat, amely évente három alkalommal, két szimpla és egy dupla számban jelenik meg. Interdiszciplináris kiadvány: a nyelvtanítással és nyelvtanulással kapcsolatos tanulmányok ötvözik a nyelv- és a neveléstudomány, az alkalmazott nyelvészet és a nyelvpedagógia elméleti alapjait és kutatás-módszertani hagyományait. A gyakorló pedagógusok minél szélesebb körének érdeklődésére tart igényt, ezért – közérthető formában – a nyelvtanárok számára fontos elméleti és gyakorlati kérdésekkel foglalkozik.

A *Modern Nyelvoktatás*ban megjelenő közlemények bármely idegen nyelv oktatására kiterjednek, beleértve a magyart mint idegen nyelvet is. A folyóirat magyar nyelvű, de minden egyes tanulmányt idegen nyelvű tartalmi kivonat vezet be. A nemzetközi gyakorlatnak megfelelően lektorált (*refereed*) folyóirat: a beküldött tanulmányokat belső és külső bírálók véleményezik. Olyan írásokat fogadunk be, melyeket más folyóiratokhoz, kiadókhöz még nem nyújtottak be, illetve még nem publikáltak. Szívesen fogadunk frissen megjelent tudományos és szakkönyveket ismertetésre, bírálatra.